

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Праархтар па вучэбнай рабоце

А.Л. Тоўспік

Рэгістрацыйны №УД - 3231 / вуч.

Славянская міфалогія

**Вучэбная праграма ўстановы вышэйшай адукацыі
па вучэбнай дысцыпліне для спецыяльнасці:**

1-21 05 04 Славянская філалогія

2016 г.

Вучэбная праграма складзена на падставе адукацыйнага стандарту АСВА 1-21 05 04 2013 і вучэбнага плану Д21-088/ вуч. (зацверджаны 30.05.2013).

СКЛАДАЛЬНІК:

І.В. Казакова, прафесар, доктар філалагічных навук.

РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Кафедра тэорыі літаратуры філалагічнага факультэта БДУ (пратакол № 9 ад 03. 05 2016);

Савет філалагічнага факультэта (пратакол № 8 ад 27. 06 2016).

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Курс “Славянская міфалогія” з’яўляецца адным з асноватворных у плане азнаямлення студэнтаў з асновамі філалагічнай навукі ў цэлым, яе сувязі з літаратурай, мовай, культуралогіяй, псіхалогіяй. Праз міфалогію мова, літаратура, уся культура разумеюцца і даследуюцца найбольш глыбока і ўсебакова, а вывучэнне іх у славянскім (ці сусветным) кантэксце немагчыма без ведання міфалогіі. Міфалогія як першы светапогляд чалавецтва, міфалагічная свядомасць як першапачатковы спосаб асваення свету, як асаблівая сімвалічная сістэма, у тэрмінах якой нашы продкі тлумачылі свет, праяўляецца ва ўсіх сферах культуры, мастацтва, літаратуры і інш. Міфалагічная свядомасць і сёння застаецца адным са спосабаў асваення свету.

Мэты курса:

- пазнаёміць студэнтаў з міфалогіяй як формай свядомасці, як першай у гісторыі чалавецтва рэлігійна-філасофскай сістэмай, якая стала потым асновай ўсёй культуры ў цэлым: мовы, фальклору, літаратуры, рэлігіі, мастацтва;

- навучыць слухачоў курса канцэптуальна і шматаспектна даследаваць праяўленне міфалагічнай свядомасці, у прыватнасці славянскай міфалагічнай сістэмы як аднаго з асноўных структураўтваральных элементаў фальклорных і літаратурных твораў.

Задачы курса:

- паказаць значэнне міфалогіі для развіцця культуры славян, раскрыць яе сутнасць, увасобленую у фальклорных і літаратурных творах;

- прааналізаваць развіццё міфалогіі побач з развіццём мовы, разглядаючы этымалогію слоў беларускай мовы ў плане некаторых міфалагічных поглядаў, выходзячы на тропайтваральныя парадыгмы літаратурных твораў;

- звязаць міфалагічнасць і тыповасць у мастацкай творчасці, разгледзець праблемы псіхалогіі творчасці;

- паказаць міфалагічныя мадэлі свету, мадэлі чалавечых паводзін праз міф, казку, літаратурны твор;

- даследаваць семантыку і сімволіку асноўных славянскіх міфалагем;

- пазнаёміць студэнтаў з міфалагічнымі сістэмамі розных народаў свету;

- ідэнтыфікаваць адметнасці беларускага міфалагічнага светапогляду ў агульнаславянскім кантэксце.

У наш час міфалогія разглядаецца як аснова чалавечай культуры, выток фальклорных і літаратурных твораў, важнейшы падмурак многіх

псіхалагічных працэсаў і старажытнага, і сучаснага жыцця. З пункту гледжання міфалогіі вывучаецца мова, семіётыка, тэорыя інфармацыі, псіхалогія. Праз міфалагічныя ўстаноўкі найлепш разумеецца сучасны ідэалагічны, сацыяльны, этычны стан грамадства. Без ведання міфалогіі нельга авалодаць тэорыяй літаратуры і зразумець сучасныя літаратурныя напрамкі.

Дысцыпліна ўваходзіць у цыкл агульнанавуковых і агульнапрафесійных дысцыплін, кампанент установы вышэйшай адукацыі, дысцыплін па выбару студэнта.

Патрабаванні да ўзроўню засваення дысцыпліны:

У выніку вывучэння курса славянскай міфалогіі студэнты павінны **ведаць:**

- значэнне міфалогіі як сукупнай паэтычнай спадчыны продкаў, увасобленай у мове і ў сюжэтах літаратурных твораў;
- асаблівасці міфалагічнага мыслення, з якога прадукцыюцца ўніверсальныя культурныя сімвалы – архетыпы;
- развіццё міфалогіі побач з развіццём мовы;
- сэнс міфалогіі як асновы грамадскай этыкі і народнай маралі, адлюстраваных таксама і ў канкрэтных творах мастацкай літаратуры;
- адрозненне навукі, якая гаворыць аб прычынах тых ці іншых з’яў, і міфалогіі (рэлігіі), якая паказвае мэту чалавечага жыцця і дае адчуць здольнасць чалавека да звышпачуццёвага ўспрыняцця;
- у сувязі з вывучэннем міфалогіі і этнічных сімвалаў, праяўленых у нацыянальнай літаратуры, ведаць некаторыя праблемы псіхалогіі творчасці;
- міфалагічныя сістэмы: ведыйскую, грэчаскую антычную, рымскую антычную, кельцкую, германа-скандынаўскую, славянскую.

Студэнты павінны ўмець:

- праводзіць этымалогію слоў нацыянальнай мовы, што дае магчымасць больш глыбока і тонка зразумець тропіку літаратурных твораў;
- звязваць міфалагізм і тыповасць у мастацкай творчасці;
- бачыць міфалагічныя мадэлі чалавечых паводзін, выяўленыя ў фальклорных і літаратурных казках;
- праз казачную творчасць авалодаць прынцыпамі дзеяння чалавечай фантазіі;
- праводзіць аналіз генезісу літаратурных тропаў у сувязі з міфалогіяй.

Студэнты павінны валодаць:

- комплексам сучасных навуковых тэрмінаў і паняццяў;

- асноўнымі метадамі і прынцыпамі аналізаў міфалагічных сістэм, неабходнымі для больш глыбокага засваення лінгвістычных і літаратуразнаўчых курсаў, напісання курсавых і дыпломных работ.

Засваенне вучэбнай праграмы павінна забяспечыць фарміраванне наступных **кампетэнцый**:

АК-1: Умець прымяняць базавыя навукова-тэарэтычныя веды для рашэння тэарэтычных і практычных задач.

АК-3: Валодаць даследчыцкімі навыкамі.

АК-4: Умець працаваць самастойна.

АК-6: Валодаць междысцыплінарным падыходам пры вырашэнні праблем.

АК-8: Валодаць навыкамі пісьмовай і вуснай камунікацыі.

АК-9: Умець вучыцца, павышаць сваю кваліфікацыю цягам усяго жыцця.

СЛК-1: Валодаць якасцямі грамадзянскасці.

СЛК-5: Быць здольным да крытыкі і самакрытыкі (крытычнае мысленне).

СЛК-6: Умець працаваць у камандзе.

СЛК-7: Лагічна, аргументавана і ясна будаваць вуснае і пісьмовае маўленне, выкарыстоўваць навыкі публічнага маўлення, вядзення дыскусіі і палемікі.

ПК-7: Планіраваць, арганізоўваць і весці навукова-даследчую дзейнасць у галіне філалогіі (тэксталагіі).

ПК-8: Выбіраць неабходныя метады даследавання, мадыфікаваць існуючыя і ужываць новыя метады, зыходзячы з задач канкрэтнага даследавання.

ПК-9: Выкарыстоўваць у працы сучасныя камп'ютарныя метады збору, апрацоўкі і захавання інфармацыі.

ПК-10: Прадстаўляць вынікі навуковай працы суадносна з патрабаваннямі.

ПК-11: Прымяняць сучасную методыку рэферавання і рэдагавання тэкстаў.

ПК-12: Карыстацца навуковай і даведачнай літаратурай на рускай, беларускай і замежнай мовах.

ПК-16: Узаемадзейнічаць са спецыялістамі смежных профілей.

ПК-18: Рыхтаваць даклады, матэрыялы да прэзентацый прадстаўляць іх.

Агульная колькасць гадзін, якая прызначаецца для вывучэння дысцыпліны для спецыяльнасці 1-21 05 04 Славянская філалогія – 52 гадзіны.

Колькасць аўдыторных гадзін складае 34 гадзін.

Форма атрымання адукацыі – вочная.

Размеркаванне аўдыторнага часу па відах заняткаў, курсах, семестрах:

20 гадзін – лекцыйныя;

14 гадзіны – практычныя;

Заняткі па дысцыпліне праходзяць у 2-ім семестры.

Форма бягучай атэстацыі па вучэбнай дысцыпліне – залік (у 2-ім семестры).

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА МАТЭРЫЯЛУ

1. Міфалогія як светапогляд

Разуменне міфалогіі як формы светапогляду, светаадчування старажытных славян. Міфалогія – паэтычная філасофія, філасофія ў вобразах. Міфалогія і мова як першыя сістэмы чалавечай свядомасці. Міфалогія і рэлігія. Міфалогія і фальклор. Міфалогія і літаратура. Міф у сістэме культуры. Парадыгматычная функцыя міфа. Міфалогія і навука. Праяўленні міфалагічнага светапогляду ў наш час. Метамоўнае разуменне паняцця “міфалогія”.

2. Міфалогія як навука

Гісторыя міфалогіі як навукі. Вытокі звестак пра міфалогію: пісьмовыя помнікі, згадванні замежных аўтараў, фальклорныя і этнаграфічныя крыніцы, дадзеныя археалогіі, тапаніміка і інш. Асноўныя міфалагемы і іх выяўленне ў фальклоры і мастацкай літаратуры. Вызначэнне міфа як культуралагічнай праблема. Дасягненні сучаснай навукі і міфалогія.

3. Вытокі міфалогіі, яе раннія формы

Архаічны (даміфалагічны) светапогляд). Татэмізм як адна з найбольш старажытных формаў народных вераванняў (эпохі палеаліту). Навуковыя тэорыі татэмізму.

Выспяванне культу продкаў на аснове татэмізму. Значэнне татэмізму ў сацыяльнай арганізацыі першабытнага грамадства.

Рэшткі татэмізму ў сучаснай культуры. Фетышызм.

Анімізм як тып светапогляду дагістарычнай эпохі. Паняціны ланцуг: адухаўленне прыроды – вера ў духоўныя сутнасці (духаў) – разуменне чалавечай душы. Суіснаванне анімізму і адной з сусветных рэалігій у некаторых сучасных краінах Азіі, Афрыкі, Лацінскай Амерыкі. Шаманства як традыцыйная рэлігія многіх народаў свету. Шаманскі космас. Верагоднасць шаманскай практыкі ў продкаў усходніх славян, балтаў і ўгра-фінаў.

Анімістычны светапогляд як аснова метафарызацыі мовы, паэтычнага паралелізму ў фальклоры, у цэлым тропікі – як фальклору, так і літаратуры.

Духі прыроды ў славян (ніжэйшая міфалогія). Магія і рытуал. Магія як “супернавука” старажытнасці. Магія як сістэма псіхатэхнікі і рытуалаў. Віды магіі.

Магічныя функцыі мовы (вербальная магія). Замовы як адзін з найбольш ранніх міфалагічна-фальклорных жанраў і як канцэнтраванае ўвасабленне веры ў магію слоў. Цікавасць да замоў з боку беларускай авангарднай паэзіі. Час і прастора ў замове. Камунікацыйная стратэгія замовы. Іншыя формы вербальнай магіі: малітвы, мантры, формулы гіпнозу і аўтатрэнінгу. Сугестыўная функцыя мовы як уваход у падсвядомасць. Выкарыстанне вербальнай магіі ў сучасных СМІ і піяртэхналогіях (нейралінгвістычнае праграмаванне). Небяспека псі-зброі.

Функцыі рытуалу. Тыпы рытуалаў. Рытуальныя сімвалы. Старажытныя містэрыі. Рытуалы “пераходу” ў традыцыйнай культуры ўсходніх славян.

4. Міфалагічная мадэль свету

Касмічнае Кола як мадэль Сусвету. Сімволіка “цэнтра”. Паўтор касмагоніі на Зямлі. Гара як Цэнтр Свету, вобраз Свету. Сусветная Гара як адзін з глабальных архетыпаў. Міфалагема Сусветнай Гары ў мастацкай творчасці.

Касмічнае дрэва (Прадрэва) як мадэль Свету, вась Свету. Міфалагема Прадрэва ў касмаганічна-філасофскім сэнсе. Час і прастора ў сувязі з Дрэвам. Іканаграфія Сусветнага Дрэва. Вобраз Прадрэва – аснова для ўпарадкавання мыслення. Аналагі Касмаганічнага Дрэва і яго выяўленні ў фальклоры і прыгожым пісьменстве славян.

Раслінны эпас славян. Міфалагічныя расліны (папараць-кветка, разрыў-трава, мандрагора і інш.). Кветкі ў легендах і паданнях. Шэдэўры ландшафтнай архітэктуры ў свеце (паркі Англіі, Італіі, Францыі і інш.) і выкарыстанне ў ёй міфалагічных уяўленняў. Ландшафтны дызайн на Беларусі.

5. Віды міфаў і іх класіфікацыі

Класіфікацыі міфаў. Касмаганічныя міфы (этыялагічныя і эсхаталагічныя міфы). Астральныя міфы (саярныя, лунарныя); міфы пра багоў і культурных герояў; міфы пра багоў чалавечага лёсу; каляндарныя міфы.

6. Міфы пра стварэнне свету

Міфы пра ўтварэнне Космасу і Зямлі ў розных міфалагічных сістэмах. Свяшчэнная іерагамія. Увасабленне касмічнай энергіі ў пэўных міфалагічных вобразах.

Паняцце Хаосу. Асноўныя натурфіласофскія стыхіі: агонь, вада, зямля, паветра. Натурфіласофскія стыхіі, або элементы Сусвету ў Бібліі. Натурфіласофскія стыхіі ў творах класікаў беларускай літаратуры, рускай літаратуры, славянскіх літаратур.

Міфы пра стварэнне Свету як ланцуг нараджэння багоў, якія мадэліруюць асноўныя прыродныя з'явы і аб'екты. Розныя пакаленні багоў у антычнай міфалогіі.

Творчы акт Бога-Стваральніка (Дэміурга); Стварэнне Свету пры дапамозе Думкі-Слова (Логаса). Стварэнне Свету паводле Бібліі: сімвалічны і эзатэрычны сэнс.

Зорнае неба ва ўяўленнях старажытных людзей. Астральныя міфы ў культуры беларусаў. Сувязь мегалітычнай культуры з касмагоніяй.

7. Каляндарныя міфы і іх значэнне

Каляндарныя міфы. Старажытныя календары народаў свету. Гадавы цыкл у індаеўрапейскіх народаў. Народны славянскі календар прыроды. Земляробчы календар усходніх славян. Міфалогія месяца, тыдня, дня, ночы. Усходні народны (жывёльны) календар і міфалагічныя ўяўленні славян.

Час і прастора ў міфалогіі. Міфалагічны час у яго суаднесенасці з часам гістарычным. Вобраз-хранатоп у літаратуры. Асноўныя топасы ў беларускай, рускай і іншых славянскіх культурах.

8. Міфы пра першапродкаў – культурных герояў. Станаўленне літаратурнага эпасу

Беларуская версія міфа пра стварэнне чалавека. Першалюдзі Адам і Ева. Міф пра першародны грэх і яго розныя філасофскія тлумачэнні. Міфы пра стварэнне расаў і народаў. Славянскія версіі стварэння першалюдзей.

Міфалагічны герой: сутнасць, асноўныя тыпы. Міфалагізаваны герой у легендах і паданнях. Міфалагізаваны герой у сучаснай літаратуры. Міфалагізацыя рэальных людзей – палітыкаў, зорак кіно і шоў-бізнэсу. Сімволіка міфалагічнага вобраза ў рэаліях культуры.

9. Асноўныя праблемы ў міфалогіі

Міфалагічныя погляды на жыццё. Культ продкаў і звязаныя з ім уяўленні пра іншасвет. Культ бога Рода. Нацыянальныя міфалагемы, стэрэатыпы

паводзін, ментальнасць розных славянскіх народаў. Нацыянальныя асаблівасці беларускай этнічнай свядомасці і этнапсіхалогіі.

10.Славянская міфалогія. Пантэон і прапантэон

Агульныя вытокі міфалогіі еўрапейскіх народаў. Культ прыроды ў старажытных індаеўрапейцаў. Вярхоўныя божышчы славян. Пантэоны розных славянскіх народаў.

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНАЯ КАРТКА

Спецыяльнасць 1-21 05 04 славянская (славянская і беларуская) філалогія

Нумар раздзела, тэмы, заняткаў	Назва раздзела, тэмы, заняткаў, пералік пытанняў для вывучэння	Колькасць аўдыторных гадзін				Матэрыяльнае забеспячэнне заняткаў (наглядныя, метадычныя дапаможнікі і інш.)	Літаратура	Формы кантролю ведаў
		лекцыі	практычныя (семінарскія) заняткі	лабараторныя заняткі	кіруемая самастойная работа			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Агульная колькасць аўдыторных гадзін па дысцыпліне: 52 . З іх:	30	20					
1.	Міфалогія як светапогляд (2 гадзіны)	2				Схемы	5, 12, 13, 14, 17, 21	Вуснае апытанне

2.	Міфалогія як навука (2 гадзіны)	2				Зборнікі тэкстаў	5, 12, 13, 14, 17, 21	Вуснае апытанне
3.	Вытокі міфалогіі, яе раннія формы (2 гадзіны)	2				Зборнікі тэкстаў, альбомы	5, 12, 13, 14, 17, 21	Вуснае апытанне
4.	Міфалагічная мадэль свету (2 гадзіны)	2				Энцыклапедыі	4, 5, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 17, 21	Пісьмовае паведамленне
5.	Віды міфаў і іх класіфікацыі (2 гадзіны)	2				Схемы, табліцы	4, 5, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 17, 21	Тэставыя заданні
6.	Міфы пра стварэнне свету (2 гадзіны)	2				Энцыклапедыі	4, 5, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 17, 21	Пісьмовае заданне
7.	Каляндарныя міфы і іх значэнне (2 гадзіны)	2				Альбомы	4, 5, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 17, 21	Вуснае апытанне
8.	Міфы пра першапродкаў – культурных герояў. Станаўленне літаратурнага эпасу (2 гадзіны)	2				Зборнікі тэкстаў	4, 5, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 17, 21	Пісьмовае паведамленне
9.	Асноўныя праблемы ў міфалогіі (2 гадзіны)	2				Відэаматэрыял, альбомы	4, 5, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 17, 21	Рэфераты
10.	Славянская міфалогія. Пантэон і прапантэон (2 гадзіны)	2				Альбомы, зборнікі тэкстаў	4, 5, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 17, 21	Электронныя прэзентацыі

11.	Семантыка і сімволіка асноўных славянскіх міфалагем (2 гадзіны)		2			Альбомы, кнігі	1, 4, 5, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 17, 21	Пісьмовае паведамленне
12.	Міфалагічныя сістэмы розных народаў свету (2 гадзіны)		2			Энцыклапедыі, кнігі, відэаматэрыялы	4, 5, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 17, 21	Тэставыя заданні
13.	Міфалогія і сучаснасць (2 гадзіны)		2			Відэаматэрыялы, газеты, часопісы	4, 5, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 17, 21	Калоквіум
14.	Рэканструкцыя міфалагічнай свядомасці праз фальклор (2 гадзіны)		2			Хрэстаматыі, кнігі, відэаматэрыялы	4, 5, 8, 12, 13, 17, 19, 21	Рэфераты
15.	Міфалагема Дома ў славян і іншых народаў свету (2 гадзіны)		2			Відэаматэрыялы, альбомы	1, 4, 5, 8, 12, 13, 17, 19, 21	Вуснае паведамленне
16.	Адлюстраванне міфалагічнага ў казках славянскіх народаў (2 гадзіны)		2			Зборнікі тэкстаў фальклорных твораў, кнігі, альбомы, прэзентацыі	4, 5, 8, 12, 13, 14, 17, 21	Пісьмовае паведамленне
17.	Адна з асноўных праблем міфалогіі – мужчына і жанчына – і яе праламленне ў розных культурных пластах (2 гадзіны)		2			Электронныя прэзентацыі, альбомы, кнігі	1, 4, 5, 8, 12, 13, 17, 19, 21	Эссе

ІНФАРМАЦЫЙНАЯ ЧАСТКА

СПІС ЛІТАРАТУРЫ

Асноўная літаратура:

1. Афанасьев, А. Поэтические воззрения славян на природу. М., 1995.
2. Белякова, Г.С. Славянская мифология. М., 1995.
3. Казакова, І.В. Сімволіка і семантыка славянскіх міфалагем. Мн., 1999.
4. Казакова, І.В. Канцэпцыя міфа і міфалогіі ў розных навуковых даследаваннях / І.В. Казакова. – Мінск: Паркус плюс, 2014.
5. Мифы древних славян: в 4 т. Саратов, 1993-1998.
6. Нидерле, Л. Славянские древности. М., 2000.
7. Рыбаков, Б.А. Язычество древних славян. М., 1994.
8. Славянская мифология от А до Я: Энциклопедия. М., 1985-1991.
9. Славянские древности: Энциклопедический словарь: в 5 т. М., 1994-1998.
10. Шамякіна, Т.І. Славянская міфалогія (курс лекцый). Мн., 2005.
11. Шамякіна, Т.І. Міфалогія і беларуская літаратура: нарысы, эсэ. Мн., 2008.
12. 100 тестов по славянской мифологии / сост. И.В. Казакова. – Минск: БГУ, 2012.

Дадатковая літаратура:

13. Беларуская міфалогія: Энцыклапедычны слоўнік. Мн., 2006.
14. Беларускі фальклор: Энцыклапедыя: у 2 т. Мн., 2005-2006.
15. Голан, Г. Миф и символ. М., 1993.
16. Истомина, Н.А. Энциклопедический словарь символов. М., 2003.
17. Казакова, І.В. Міфалагемы і магія ў беларускім абрадавым фальклоры. Мн., 1998.
18. Мелетинский, Е. Поэтика мифа. М., 1995.
19. Міфы Бацькаўшчыны / Уклад. У. Васілевіч. Мн., 1994.
20. Мифы народов мира: Энциклопедия: в 2 т. М., 1982.
21. Фрэзер Д. Золотая ветвь. М., 1983.
22. Фаமிцин, А.С. Божества древних славян. СПб., 1998.
23. Шамякіна, Т.І. Фальклор і беларуская літаратура ў лустэрку міфалогіі / Т.І. Шамякіна. – БДУ: Мінск. – 2016.

ПЕРАЛІК РЭКАМЕНДАВАННЫХ СРОДКАЎ ДЫЯГНОСТЫКІ

Для кантролю якасці ведаў па дысцыпліне “Славянская міфалогія” выкарыстоўваюцца наступныя сродкі дыягностыкі:

- вуснае апытанне;
- пісьмовае паведамленне;
- вуснае паведамленне;
- рэферат;
- тэставыя заданні;
- эссе;
- калоквіум;
- вусны залік.

Ацэньванне вынікаў вывучэння дысцыпліны праводзіцца згодна з крытэрыямі ацэнкі ведаў і кампетэнцый студэнтаў, якія выкладзеныя ў лісце Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь № 21-04-1/105 ад 22.12.2003 г. і згодна з Палажэннем аб рэйтынгавай сістэме ацэнкі ведаў па дысцыпліне ў Беларускам дзяржаўным універсітэце (прыказ рэктара БДУ №382-ОД ад 18.08.2015).

ПЕРАЛІК ПРАКТЫЧНЫХ ЗАНЯТКАЎ

**Спецыяльнасць 1-21 05 04 славянская
(славянская і беларуская) філалогія,
дзённая форма навучання**

Семантыка і сімволіка асноўных славянскіх міфалагем (2 гадзіны)

Міфалагічная свядомасць як спосаб асваення свету. Паняцце міфалагемы. Міфалагема і архетып. Семантыка і сімволіка славянскіх міфалагем. Асноўныя славянскія міфалагемы (міфалагема Зямлі, Сонца, Поўні, Жанчыны, Прыгажосці, Долі (Лёсу), Любові). Асноўныя навуковыя даследаванні славянскіх міфалагем.

Міфалагічныя сістэмы розных народаў свету (2 гадзіны)

Міфалагічныя сістэмы розных індаеўрапейскіх народаў. Антычная міфалогія (грэчаская і рымская) як аснова еўрапейскай культуры. Ведыйская міфалогія. Міфалогія кельтаў. Германа-скандынаўская міфалогія. Міфы

балтаў. Міфалогія паўднёвых і заходніх славян у сувязі з абраднасцю і традыцыямі побыту.

Міфалогія і сучаснасць (2 гадзіны)

Сучасная міфалогія. Міфы сацыяльныя і палітычныя. Міфалогія і СМІ. Выкарыстанне здабыткаў міфалагічнай свядомасці ў сучасных тэхналогіях.

Рэканструкцыя міфалагічнай свядомасці праз фальклор (2 гадзіны)

Захаванне міфалагічнай свядомасці ў фальклорных тэкстах, абрадах і рытуалах. Разуменне асноўных міфалагем праз фальклорны тэкст. Асноўныя праблемы міфалогіі, прынцыпы міфалагічнай свядомасці і іх адлюстраванне ў абрадавай і пазаабрадавай паэзіі, у галоўных рытуалах.

Міфалагема Дома ў славян і іншых народаў свету (2 гадзіны)

Чалавечае жыллё як пункт адліку ў прасторы і часе. Сакральнасць месца і часу будаўніцтва дома, будаўнічая ахвяра. Храм як Божы дом. Міфы, звязаныя з будаўніцтвам пэўных аб'ектаў, гарадоў, храмаў, дамоў. Міфы і абраднасць, звязаныя з асваеннем новага жылля.

Адлюстраванне міфалагічнага ў казках славянскіх народаў (2 гадзіны)

Адлюстраванне галоўных культаў славянскай міфалогіі ў чарадзейных казках. Сістэма вобразаў магічных рэчаў і рытуалаў у беларускіх народных чарадзейных казках. Татэмістычныя ўяўленні і казкі пра жывёл.

Адна з асноўных праблем міфалогіі – мужчына і жанчына – і яе праламленне ў розных культурных пластах (2 гадзіны)

Міф як аснова нацыянальных культур. Любоў, каханне, адносіны паміж мужчынай і жанчынай - пытанне міфалогіі, філасофіі, літаратуразнаўства, мастацтвазнаўства і інш. Ён і Яна, Венера і Адоніс, Лад і Лада, Інь і Ян, Адам і Ева, Ясь і Яніна... па-за часам і прасторай.

**ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ
ПА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ
З ІНШЫМІ ДЫСЦЫПЛІНАМІ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦІ**

Назва дысцыпліны, з якой патрабуецца ўзгадненне	Назва кафедры	Прапановы аб зменах у змесце вучэбнай праграмы па вучэбнай дысцыпліне	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распарцавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пратакола)
Антычная літаратура	Замежнай літаратуры	Няма	Зацверджана. Працікол №____ ад _____2016
Тэорыя літаратуры	Тэорыі літаратуры	Няма	Зацверджана. Працікол №____ ад _____2016
Славянскі фальклор	Тэорыі літаратуры	Няма	Зацверджана. Працікол №____ ад _____2016
Беларуская літаратура	Гісторыі беларускай літаратуры	Няма	Зацверджана. Працікол №____ ад _____2016

**ЗМЭНЫ І ДАПАЎНЕННІ ДА ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ
ПА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ**

на _____ / _____ вучэбны год

№ п/п	Змены і дапаўненні	Падстава

Вучэбная праграма перагледжана і адобрана на пасяджэнні кафедры
беларускай літаратуры і культуры (пракакол № ____ ад _____ 2016 г.)

Загадчык кафедры

д.ф.н. прафесар

(ступень, званне)

_____

(подпіс)

Т.І. Шамякіна

(ініцыялы, прозвішчы)

ЗАЦВЯРДЖАЮ

Дэкан факультэта

д.ф.н. прафесар

(ступень, званне)

_____

(подпіс)

І.С. Роўда

(ініцыялы, прозвішчы)